

Poziom kształcenia (podkreślić): szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna

Klasa: II

Program nauczania: K. Przybysz, W. J. Jakubowski, M. Włodarczyk, *Program nauczania. Historia dla gimnazjalistów*, Warszawa 2000, s. 18-19.

Temat lekcji: Świat i człowiek renesansu

Cele ogólne:

- poznawcze:

- przedstawienie renesansu jako epoki;
- ukazanie renesansu jako epoki rewolucji astronomicznych, geograficznych oraz przełomowych wynalazków;
- zapoznanie z przedstawicielami renesansu;
- przedstawienie *Utopii* Tomasza Morusa
- poznanie pojęcia makiawelizmu;

- kształcące:

- doskonalenie wypowiedzi ustnej i pisemnej;
- doskonalenie umiejętności wskazywania różnic między epokami w dziejach;
- doskonalenie umiejętności rozpoznawania przedstawicieli epoki renesansu na materiałach ikonograficznych;

- wychowawcze:

- promowanie wartości uniwersalnych: przyzwoitości, umiaru, moralności;
- poszanowanie dla dorobku materialnego i duchowego poprzednik epok.

Cele operacyjne:

I. Wiadomości:

A. Zapamiętanie wiadomości:

- uczeń zna pojęcia: renesans, humanizm, racjonalizm, antropocentryzm, utopia, makiawelizm;
- uczeń potrafi porównać renesans z epoką średniowiecza oraz wskazać jego ramy chronologiczne;
- uczeń potrafi wskazać na mapie ośrodki intelektualne renesansowej Italii (Mediolan, Florencja, Rzym, Neapol);
- uczeń zna poglądy humanistów na temat życia i człowieka;
- uczeń potrafi scharakteryzować renesans jako epokę rewolucji astronomicznych, geograficznych oraz przełomowych wynalazków;
- uczeń zna najważniejszych przedstawicieli epoki renesansu (Michael de Montaigne, Niccolo Machiavelli, Jean Bodin, Erazm z Rotterdamu, Jan Gutenberg, Dante Alighieri, Franciszek Petrarka, Tomasz Morus, Mikołaj Kopernik, Leonardo da Vinci, Michał Anioł Buonarroti, Rafael Santi, Albrecht Dürer) oraz ich dzieła lub wynalazki;
- uczeń potrafi wyjaśnić sens *Utopii* T. Morusa oraz przesłanie dzieła *Książę N. Machiavellego*;

B. Zrozumienie wiadomości:

- uczeń rozumie pojęcia: renesans, humanizm, racjonalizm, antropocentryzm, utopia, makiawelizm;
- uczeń dostrzega rolę renesansu w dziejach cywilizacji;
- uczeń rozumie różnicę między teorią geocentryczną a teorią heliocentryczną;
- uczeń rozumie szczególną rolę Włoch w epoce renesansu;

II. Umiejętności:**C. Stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych:**

- uczeń swobodnie posługuje się wymienionymi wyżej pojęciami;
- uczeń bez trudności pracuje z tekstem źródłowym oraz odpowiada na pytania dotyczące tekstu źródłowego;
- uczeń bez trudu wskazuje rolę, jaką odegrał renesans na kartach historii i dla przyszłych społeczeństw;
- uczeń swobodnie posługuje się mapą;
- uczeń swobodnie pracuje z materiałem ikonograficznym;

D. Stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych, nowych:

- uczeń podsumowuje dorobek cywilizacyjny renesansu;
- uczeń ocenia trwałe wartości wniesione przez humanistów do cywilizacji Zachodu;
- uczeń porównuje epokę renesansu i epokę średniowiecza.

Środki dydaktyczne:

1. Podręcznik: K. Przybysz, W. J. Jakubowski, M. Włodarczyk, *Historia dla gimnazjalistów. Dzieje nowożytne. Podręcznik. Klasa II*, Warszawa 2001, s. 8-21.
2. Mapa ścienna *Europa w XVI wieku*.
3. Teksty źródłowe: *O własności prywatnej* [w:] T. More, *Utopia* oraz *O władzy księcia* [w:] N. Machiavelii, *Księżę*.
4. Materiał ikonograficzny (prezentacja PP).

Metody:

1. Praca pod kierunkiem z podręcznikiem
2. Praca pod kierunkiem z tekstem źródłowym
3. Praca pod kierunkiem z materiałami ikonograficznymi
4. Praca pod kierunkiem z mapą
5. Pogadanka
6. Opis, opowiadanie
7. Burza mózgów

TOK LEKCJI

Ogniwa lekcji (czas w minutach)	Treści merytoryczne	Czynności N/U N - nazwa metody U - system poleceń, pytań, skierowanych do ucznia. Np. :N: Pogadanka. U: W jaki sposób (...)?	Kształtowane umiejętności uczniów
I. Czynności organizacyjno-porządkowe. (1)		Nauczyciel wita się z klasą po przerwie wakacyjnej, sprawdza listę obecności. Uczniowie witają się z nauczycielem, przygotowują podręcznik, zeszyt przedmiotowy.	
II. Rekapitulacja wtórna (ogniwo sprawdzające stopień opanowania wiadomości z ostatniej(ch) lekcji) (2)	Po przerwie wakacyjnej chciałabym, abyśmy porozmawiali o tym, co działo się w XV i XVI wieku, abyśmy cofnęli się nieco w czasie. Miejsce, którym się zajmiemy to Włochy.	N: Pogadanka. U: Czy podczas wakacji ktoś był we Włoszech? U: Z czego dziś słyną Włochy? U: Z czym kojarzą wam się Włochy, jeśli chodzi o XV, XVI wiek?	Doskonalenie wypowiedzi ustnej.

<p>III. Ogniwio wiążące (1)</p>	<p>Wprowadzenie do nowego tematu: Świat i człowiek renesansu.</p>	<p>Informacja nauczyciela: W poprzednim roku szkolnym, przed wakacjami rozmawialiśmy o wojnie trzynastoletniej, o jej przyczynach, przebiegu i skutkach. Na dzisiejszej lekcji zapoznamy się z epoką renesansu, z jej najważniejszymi przedstawicielami oraz ich dziełami, wynalazkami. Poznamy nowe koncepcje humanistów na temat życia i człowieka. Zastanowimy się nad wpływem i znaczeniem renesansu dla następnych pokoleń. Spróbujemy też porównać renesans z epoką minioną- ze średniowieczem.</p>	
<p>IV. Tok lekcji właściwej (opracowanie nowych treści) (35)</p>	<p>1. Renesans jako epoka. Ramy chronologiczne renesansu. Nawiązanie do starożytności. (2)</p> <p>2. Humanizm, racjonalizm, antropocentryzm, utopia, makiawelizm. (3)</p> <p>3. Porównanie epoki średniowiecza i renesansu. (2)</p> <p>4. Włochy oraz ich intelektualne ośrodki na</p>	<p>N: Opowiadanie. U: Jak inaczej jest nazywany renesans? U: Czym charakteryzowała się epoka renesansu?</p> <p>N: Opis.</p> <p>N: Rozmowa nauczająca. U: Co w średniowieczu wywierało główny wpływ na życie i myślenie człowieka? U: Czy renesans wniósł jakieś nowe wartości, jeśli chodzi o życie człowieka? Czy coś się zmieniło w porównaniu z minioną epoką wieków średnich?</p> <p>N: Praca pod kierunkiem z mapą.</p>	<p>Doskonalenie umiejętności sporządzania notatek.</p> <p>Rozwijanie umiejętności logicznego myślenia i porównywania życia ludzi w różnych epokach.</p> <p>Doskonalenie umiejętności</p>

	<p>mapie. (2)</p> <p>5. Poglądy humanistów na temat życia i człowieka. (3)</p> <p>6. Renesans jako epoka rewolucji astronomicznych, geograficznych i przełomowych wynalazków. (4)</p> <p>7. Najważniejsi przedstawiciele epoki renesansu i ich dzieła. (14)</p>	<p>U: Wskaż na mapie ośrodki intelektualne Włoch.</p> <p>N: Pogadanka. U: Co oznacza antropocentryzm? U: Co staje się przedmiotem podziwu i źródłem piękna w epoce renesansu? U: Co obejmowała „myśl” renesansu? U: Co jest przewodnikiem człowieka w epoce Odrodzenia? Czy zauważasz tu jakieś różnice, jeśli chodzi o minioną epokę średniowiecza?</p> <p>N: Burza mózgów. U: Jak myślisz, dlaczego renesans jest nazywany epoką rewolucji astronomicznych i geograficznych oraz przełomowych wynalazków? U: Co nowego renesans wniósł do astronomii? Czy było to coś przełomowego? Jak nazywa się teoria wprowadzona przez Mikołaja Kopernika? Porównaj ją z poprzednią teorią geocentryczną. U: W jakich dziedzinach nauki zauważa się postęp w epoce renesansu? U: Jak sądzisz, jaki wynalazek renesansu stanowił prawdziwy przełom i dlaczego?</p> <p>N: Praca pod kierunkiem z materiałem ikonograficznym.</p>	<p>pracy z mapą.</p> <p>Doskonalenie wypowiedzi ustnej i umiejętności wnioskowania.</p> <p>Rozwijanie umiejętności logicznego myślenia.</p> <p>Doskonalenie umiejętności pracy z materiałem ikonograficznym.</p>
--	---	---	--

	<p>8. Fragmenty dzieł: T. Morusa, Utopia oraz N. Machiavellego Księżę. (5)</p>	<p>N: Praca pod kierunkiem z tekstem źródłowym. N: Pogadanka. U: Jaką teorię w swym dziele zaprezentował N. Machiavelii? U: Czy w dzisiejszych czasach sądzisz, że warto stosować w życiu teorię Machiavellego? U: Podaj nazwiska władców z historii Polski lub historii powszechnej, którzy osiągnęli najwyższe godności tą właśnie drogą? U: Jaką wizję w swym dziele przedstawił Thomas More? U: Czy sądzisz, że koncepcja Tomasza Morusa ma szansę urzeczywistnienia? Odpowiedź uzasadnij.</p>	<p>Doskonalenie umiejętności pracy pod kierunkiem z tekstem źródłowym. Doskonalenie wypowiedzi ustnej.</p>
<p>V. Rekapitulacja pierwotna (sprawdzenie stopnia opanowania nowych treści, wnioski) (4)</p>	<p>Wnioski: Renesans, czyli Odrodzenie to epoka w dziejach kultury europejskiej, trwająca we Włoszech od końca XIII w. do początku XVI w.; w krajach Europy Zachodniej, Północnej i Środkowej od XV w. do XVI w. Epokę tę charakteryzowało przyswajanie kultury antycznej, inspirujące badania naukowe i twórczość artystyczną. Humanizm renesansowy był prądem umysłowym i kulturalnym przeciwstawiającym teocentrycznej kulturze średniowiecza głębokie i wszechstronne zainteresowanie</p>	<p>N: Pogadanka. U: Wymień najważniejszych przedstawicieli renesansu. U: Dlaczego epoka renesansu okazała się tak ważna? U: Jaką teorię głosił T. Morus, a jaką N. Machiavelii?</p>	<p>Zapamiętywanie. Wnioskowanie.</p>

	<p>człowiekiem, jego życiem w wymiarze jednostkowym, jak i społecznym.</p> <p>Tomasz Morus stworzył wizję idealnego państwa, bez własności prywatnej, w którym całe społeczeństwo pracuje, a każdy człowiek otrzymuje dobra materialne wedle swoich potrzeb.</p> <p>Niccolo Machiavelli przedstawił teorię skutecznej władzy politycznej, używającej siły i podstępny do realizacji swych celów.</p>		
VI. Kontrola i ocena /VII/ (1)		Nauczyciel podsumowuje pracę klasy i ocenia zaangażowanie poszczególnych uczniów.	
VII. Praca domowa (zadanie, wyjaśnienie) /VI/ (1)	Temat pracy domowej.	<p>Nauczyciel zadaje pracę domową:</p> <ol style="list-style-type: none"> Wykonaj polecenia podane w karcie pracy. Dla chętnych: Jak myślisz dlaczego powstawały utopie? Jak według ciebie powinien wyglądać świat idealny? Odpowiedź uzasadnij. 	